

tíðindablaðið sosialurin

Blaðfólk:

Høgni Djurhuus

Ábyrgdarblaðstjóri: Randi Jacobsen
Jan Müller Tórfinn Smith

Útgevari:

P/f Sosialurin

Fyrirtaksstjóri:

Krisjan Dahl

Ljósmyndari:

Kalmur Lindenskov

Uppseting:

P/f Sosialurin

Prent:

P/f Pressan 1981

Telefon:

118 20

Telefax:

147 20

Bústaður:

Argjavegur 26

Argir

Postadressa:

Postsmoga 76

110 Tórshavn

valagn & veruleiki

Vinnufíggingindaligur? — Nei, vinnuvinarligur!

»Fiskivinnan og harvið alt vinnulívið hevur altíð staðið illa í eygunum á javnaðarmonnum, og tann ræðuligi illvilji, sum Javnaðarflokkurin altíð hevur havt imóti vinnulívum, tykist nú at verða fullkomin, nú teir sjálvir standa og lora fiskivinnuna niður um gravarbakkan, skrivur Harry á Lakjuni í Dagblaðnum.

Okkara viðmerking:

Uttan eina sunna og góða vinnu kunnu vit ikki hava eitt vælferðarsamfelag. Hetta hevur Javnaðarflokkurin sum ein ábyrgdarflokkur altíð áannað, og tí hevur floksins politikkur altíð miðað imóti at bæta vinnumøguleikarnar á landi sum á sjógvi og fjøltáttu vinnuna.

Tá Harry á Lakjuni helst veit betur enn hann letst, kunnu orðini ikki vera annað enn óndsinnaðar reingingar og allar ringasta trongskygni.

Javnaðarflokkurin hevur frá fyrsta degi havt sum endamál: arbeiði til allar hendur. Tá Javnaðarflokkurin fekk avgerandi ávirkan í føroyskum politikki eftir valsigurin í 1958 var endamálið at útvega fólki arbeiði. At skapa búskaparligt grundarlag undir einum vælferðarsamfelagi. Og leggja politisku lunnarnar fyri hesum vælferðarsamfelagi, sum tá varð sjósett.

Hetta var jú alneyðugt, tí árliga leitaðu 4-5000 føroyingar av landinum at vinna sær dagligt breyð í Íslandi og Grønlandi, við Grønlands ísbardu strendur, við norskum, bretskum og týskum trolarum. Hetta eftir sambands-fólkafloksstýri í átta ár.

Saman við Sjálvstýrisflokkinum og Sambandinum legði Javnaðarflokkurin grundarlagið undir størstu útbýggingina av føroysku vinnuni, sum nakrantíð var farin fram. Nærum onnur hvør bygd fekk útvegað sær linubátar hesi árin og farið varð undir flakavinnuna av álvara. Ja, eftir fyra árum hevði nærum øll henda stóra fjøld av landskvinnum og landsmonnum okkara fingið arbeiði her á landi ella á føroyskum skipadekki. Men sjálvandi fekk Javnaðarflokkurin bara skotið í skógvarnar, at hann vildi leggja flakavirki á hvørjum tanga!

Bara vælvild

Tað eru mangir — latum okkum brúka orðið reidrarar —, og so sanniliga eisini trúgvir fólkafloksstjóðar, sum hava havt á munn, at frá Dam, sála, fingi teir bara størstu vælvild. Og hevur Javnaðarflokkurin — og javnaðarmenn — ikki ferð eftir ferð vist á nýggjar leiðir og elvt monnum til at troyta sær. Mangan man hava eydnast væl, hóast onkur bakkastini seinastu árin.

Í 10 ár — frá 1970 til 80 — hevði Javnaðarflokkurin vinnu- og fíðarmál um hendi í landsstýrinum

og í hesum tíðarskeiði fingust vinnuligu figgingargrunnarnir at virka. Ongantið í nøkrum 10 ára skeiði er ein so stór ídnaðarútbýgging farin fram. Avdúkar hetta illvilja, ja, ræðuligan illvilja? Og mundi tað vera til stuttleika, at Atli Dam í árvíst lá skerflatur í luftini til samráðingar um fiskirættindi. Nei, tað var fyrri at fáa øktar veiðumøguleikar. Men tað er gráin tókk, hann fær frá einum sjómanni.

Átta kreppurakt virki

Soleiðis kundu vit hildið fram, men hvat hevur Fólkaflokkurin so at vísa á — umframt tað hann hevur drigið saman við Javnaðarflokkinum frá 1974 til 80?

Latum okkum hoyra tað!

Annars tykist tað dekan ov nasadjarvt av einum manni, sum annars tykist at hava vit og skil, at koma og brigsla Javnaðarflokkinum fyrri at lora vinnuna niður um gravarbakkan. Men hann er so stuttmintur, at hann hevur gloymt, at tá Fólkaflokkurin legði frá sær í Tinganesi fyrri sløkum fyra árum síðani í fiskivinnu-málum — eftir at hava pumpað skipaprisir so nógv upp at øll skip, sum vórðu handað hetta tíðarskeiði, nú eru í kreppu — at átta flakavirki vóru í kreppu.

Ja, landsstýrismaðurin í sama flokki hevði enn tá boðað frá í útvarpinum, at alt samfelagið var í kreppu.

Landsstýrið — borgarliga alternativ — hevði up á kvamsvis arbeiðt við eini ætlan at veita øllum virkjunum eitt og sama kreppulán, uttan at kanna eftir, hvat bagði hesum virkjunum.

Hesum fekk nývalda landsstýrið steðgað, og í staðin varð steðgan hjá virkjunum kannað og lýst av kønum. Ymsar loysnir vórðu funnar. M.a. var skuld niðurfyrst. Lán vórðu umiøgd, men í tveimum fóttum var steðgan so ring, at frægasta loysnin var at lata virkini fara. Men í dag koyra tey væl, ella so frægt sum tað letur seg gera við minkandi veiðunøgd og meira og meira smáttfallandi fiski.

Um loysn hjá borgarliga alternativinum varð brúkt, hevdu virkini bara fingið stein oman á byrðu.

Var hetta eisini ræðuligur illvilji?

Men hetta »vinnulíki«, sum so nógvir fólkafloksmenn umrøða sum heilagar kyr, skal ikki vera yvir landsstýri og lögtingi, og skal ei heldur hava »honds- og hevdsrætti« yvir fólk sum tað einaferð hevði. Hesum hevur arbeiðararerslan — fakfeløgini og Javnaðarflokkurin — virkað imóti og tað fer henda rørsla at virka imóti!

Men tað er sjálvandi »ræðuligur« illvilji í meira ella minni óðumkrættum fólkafloksstjóðum.

oddagrein

Íbúðarspurningurin nærri eini loysn

HESI fyra árin hevur Javnaðarflokkurin umsitid íbúðarmál í landsstýrinum. Undir seinasta landsstýri var tað Fólkaflokkurin. Í blaðnum í dag hava vit ymiskt um íbúðarmál. Munurin er rættiliga ítøkiligur.

Á Tí seinastu figgjarlógin hjá undanfarna landsstýri fekk Húsálansgrunnurin eina jättan uppá 10 mill. kr. Í verandi figgjarári er jättanin 27 mill. kr. og á uppskotinum til figgjarløgtingslóg fyri 1989 er jättanin 30 mill. kr. T.v.s., at jättanin til Húsálansgrunnin eftir fyra árum er trifaldað.

SJÁLVANDI hevur hetta ávirkað lánsupphæddirnar hjá Húsálansgrunninum. Tað er soleiðis, at grunnurin veitir eina lánsupphædd til hús undir 120 kvm. Eina aðra til hús millum 120 og 135 kvm. Og eina triðju til hús millum 135 og 150 kvm. Í 1984 vóru lánsupphæddirnar ávikavist 140.000 kr., 100.000 kr. og 60.000 kr. Í dag eru hesar upphæddir ávikavist 230.000 kr., 150.000 kr. og 90.000 kr. Ein munandi hækking serliga fyrri tað stóra talið av fólki. Nevniliga tey, sum byggja hús upp til 120 kvm.

Á Tí seinastu figgjarlógin hjá undanfarna landsstýri fekk íbúðargrunnurin eina jättan uppá 1,5 mill. kr. Í verandi figgjarári fær grunnurin 3 mill. kr. Og á uppskotinum til figgjarløgtingslóg fyri 1989 er jättanin kemur tá at eiga umleið 22 mill. kr. Tá hetta landsstýrið tók við høvdu vit eina lóg um íbúðargrunn, sum gjørdi,

at grunnurin ikki kundi virka. Longu í 1986 fingi vit eina heilt nýggja lóg fyri íbúðargrunnin. Nú kunnu íbúðarfeløg, stovnar og kommunur byggja íbúðir við sera lagaligum treytum.

TAKA vit lógina um rentustudning til samansparing til sethúsabygging, so eru eisini týðandi broytingar gjørdar har. Við Javnaðarflokkinum í íbúðarmálum er rentustudningurin hækkaður úr 1 upp í 3%. Árliga loyvda innskotið hjá tí einstaka er hækkað úr 10.000 upp í 30.000 kr. Og samlaða innskotið, sum kann fáa rentustudning er hækkað úr 50.000 upp í 300.000 kr. Upprunaliga kundi henda uppsparing bert nýtast til sethúsabygging. Nú kann hon nýtast til sethúsabygging, til keyp av grundtøki, til keyp av sethúsum ella íbúð.

EISINI er lógin um húsálansgrunnin broytt í hesum landsstýrisskeiði. Grunnurin kann nú eisini veita lán til keyp av eldri sethúsum. Somuleiðis eru serligar reglur gjørdar í sambandi við lán, har rørslubrekað eru í húsnum. Í slíkum føri ber nú til at gera undantøk frá reglunum um t.d. 120 kvm., fyrri at fáa ta størstu lánsupphæddina.

TAKA vit saman um má niðursteðgan verða at rættuliga nógv er hent á íbúðarøkinum hesi fyra árin. Helst so nógv sum ongantið áður. Og seinasta landsstýrisskeiði, tá Fólkaflokkurin hevði umsitningina av íbúðarmálum, toir als ikki nakra samanlíking.

VIT kunnu vera samd um, at íbúðarspurningurin er nógv nærri eini loysn. Nú er eftir at fáa kommunur, íbúðarfeløg og stovnar at gera nýtslu av móguleikunum í tí nýggju lógin um íbúðargrunn.